

Fjármála- og efnahagsráðuneytið
Arnarhvoli við Lindargötu
101 Reykjavík

Mál nr. S-153/2018

Fjármála og efnahagsráðuneytið – Skatta-, eigna og fjármálaumsýsla

Drög að frumvarpi til laga um breytingu á lögum um tekjuskatt, nr. 90/2003, og fleiri lögum (fyrirkomulag innheimtu).

UMSÖGN

Sýslumannafélag Íslands hefur kynnt sér efni draga að frumvarpi til laga um breytingu á lögum um tekjuskatt, nr. 90/2003, og fleiri lögum (fyrirkomulag innheimtu) sem til umsagnar er á Samráðsgátt Stjórnarráðsins á vefsíðunni www.samradsgatt.island.is Sýslumenn láta efni frumvarpsdraganna til sín taka vegna verkefna sinna á sviði opinberrar innheimtu, þar eð þeir eru innheimtumenn ríkissjóðs í héraði.

Jafnvel þótt ekki séu lagðar til breytingar nú á fyrirkomulagi innheimtu opinberra gjalda, sem sýslumenn annast, hafa með frumvarpinu verið lögð drög að breyttri skipan ríkisinnheimtu. Alger óvissa ríkir því um frekari breytingar og forsendur slíkrar tillögugerðar í „næstu áföngum“ sem *nefnd um aukna skilvirkni í skattframkvæmd, álagningu og innheimtu opinberra gjalda* kann að boða. Sýslumannafélagi Íslands þykir miður að nefndin, sem skipuð var af ráðherra fyrir einungis tæpum fjórum mánuðum, hafi ekki haft samráð við innheimtumenn ríkissjóðs í héraði við störf sín.

Líkt og fram kemur í greinargerð með frumvarpsdrögunum felur meginefni frumvarpsins í sér þá breytingu að innheimta opinberra gjalda á höfuðborgarsvæðinu, sem tollstjóri annast nú, verði færð til ríkisskattstjóra frá og með 1. janúar 2019. Verði þannig álagningaraðili, eftirlitsaðili og innheimtuaðili opinberra gjalda á höfuðborgarsvæðinu einn og hinn sami.

Í skipulagsbreytingum, sem átt hafa sér stað síðari ár hjá hinu opinbera, hefur þess jafnan verði gætt að þær séu ekki til þess fallnar að stuðla að aukinni áhættu, m.t.t. vanhæfissjónarmiða og óheppilegrar samtvinnunnar. Má þar helst nefna aðskilnað dóms- og framkvæmdavalds, aðgreiningu lögregluvalds og fullnustu og aðgreiningu valdheimilda lögreglu og sýslumanna. Einnig er vert að nefna aðgreiningu verkefna fjármálaeftirlits og sérstaks saksóknara, álagningar og skattrannsókna og eftirlits og viðurlaga á ýmsum sviðum stjórnsýslunnar, enda hefur það ekki þótt heppilegt að álagning og innheimta í ólíkum myndum sé á sömu hendi. Í frumvarpsdrögunum virðist því kveða við alveg nýjan tón.

Höfundar frumvarpsdraganna telja álagningu og innheimtu opinberra gjalda verða einfaldari, skilvirkari og hagkvæmari með því að fela ríkisskattstjóra innheimtuna. Ekki kemur þó fram í hverju nákvæmlega sparnaðurinn eða annar ávinningur felst, enda gert ráð fyrir óbreyttum

fjölda starfsmanna og sömu húsnæðisþörf og verið hefur. Er því ekki að sjá að nægileg greining hafi átt sér stað á tilætluðum áhrifum frumvarpsins, auk þess sem ekki er gert ráð fyrir neinum breytingakostnaði, en það er reynsla sýslumanna að óvarlegt er að vanáætla slíkan kostnað.

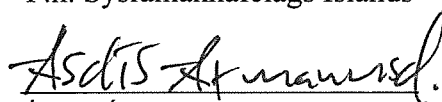
Áþekk rök og hér eru færð fram um skilvirkni og hagkvæmni eru gjarnan færð fyrir því þegar stofnunum er skipt upp og verkefnum þeirra dreift, í því markmiði að efla þær og styrkja, auka hagræðingu, skýra verkaskiptingu og treysta sérþekkingu. Hagræðingu í verkefnum hins opinbera má enda fá fram með ýmsu móti og er samruni ríkisstofnana alls engin forsenda þess að unnt sé að auka sjálfsafgreiðslumöguleika, samnýta tölvu- og upplýsingakerfi, efla þjónustugáttir, o.s.frv.

Sýslumannafélag Íslands leggur áhersla á að rafrænar lausnir, gagnvirkni og samnýting upplýsingakerfa núverandi álagningar- og innheimtuaðila verði þróaðar, í stað þess að sett verði á fót hið tvöfalda kerfi í innheimtu opinberra gjalda á landsvísu sem frumvarpsdrögin virðast miða að. Slíkt fyrirkomulag getur vart þótt leiða til einföldunar eða aukinnar skilvirkni. Þá er rétt að haft sé í huga að rafrænar lausnir á tilteknu sviði ríkisrekstrarins verða ekki sjálfkrafa til við flutning deilda frá einni stofnun til annarar, heldur þarf að koma til markviss þróunarvinna þar að lútandi óháð því hjá hvaða stofnun verkefnin liggja. Sýslumannafélagið undirstrikar mikilvægi þess að sú vinna verði sett í forgang, þannig að innheimtumenn ríkissjóðs, hverju nafni sem þeir nefnast, svo og aðrir ríkisaðilar, geti státað af samskonar framförum í rafrænu þjónustuumhverfi og stjórnsýslu.

Það er hagkvæmt og skilvirkt að aðilar, sem hafa sérhæft sig í ákveðnum verkefnum sinni þeim. Af þeirri ástæðu hefur innheimta opinberra gjalda verið í höndum sérhæfðra innheimtumanna, sem hvorki sinna álagningu þessara sömu gjalda né eftirliti. Enda hefur sú þróun verið ríkjandi undanfarin misseri að ríkisaðilar, er hafa tilteknu lögbundnu hlutverki að gegna, kjósi að útvista afleiddum verkefnum í starfsemi sinni, svo sem vanskilainnheimtu, til aðila er hafa sérhæft sig í slíkum verkefnum. Má í þessu samhengi nefna að Tollstjóri sinnir innheimtuverkefnum annarra ríkisaðila en ríkisskattstjóra á grundvelli slíkra sjónarmiða, t.a.m. Samkeppniseftirlitsins, Þjóðskrár og Skattrannsóknarstjóra.

Að lokum bendir Sýslumannafélag Íslands á að alls er óvíst að árangur innheimtu batni við það eitt að fela hana stærri stofnun, enda er árangur annarra innheimtumanna en Tollstjóra í mörgum tilfellum engu verri og jafnvel mun betri, þótt um litlar stofnanir sé að ræða. Virðist það í takt við reynslu Dana, sem nýlega virðast hafa horfið frá því að hafa eina miðlæga stofnun vegna innheimtu skatta.

Keflavík, 19. október 2018
F.h. Sýslumannafélags Íslands

Ásdís Ármannsdóttir, formaður